

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ โดยทำการสำรวจความคิดเห็น รูปแบบการใช้งาน และความพึงพอใจในการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

ประชากรที่ทำการศึกษา

1. ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายในการวิจัย คือ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่และประกอบอาชีพการเกษตร 7 ประเภท ได้แก่ ปลูกข้าว ยางพารา พืชไร่ พืชผัก พืชยืนต้น ปศุสัตว์และประมง

2. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ดังนี้
ขั้นที่ 1 สุ่มเลือกอำเภอในจังหวัดเชียงใหม่ร้อยละ 50 ได้ 12 อำเภอดังนี้

อำเภอสันทราย อำเภอสันกำแพง อำเภอฝาง อำเภอแม่จอก อำเภอไชยปราการ
อำเภอแม่แจ่ม อำเภอแม่อาว อำเภอสันป่าตอง อำเภอแม่ริม อำเภอสะเมิง อำเภอเมือง และอำเภอแม่
อน

ขั้นที่ 2 สุ่มเลือกตำบลเป้าหมายร้อยละ 50 ของแต่ละอำเภอ ดังรายละเอียดตามตารางที่
3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงการสุ่มเลือกตำบลเป้าหมายในการวิจัย

อำเภอ	ตำบลที่สุ่มได้		จำนวนเกษตรกร (คน)
	จำนวน (ตำบล)	รายชื่อตำบล	
อำเภอสันทราย	6	ตำบลสันพระเนตร ตำบลสันทรายหลวง ตำบลสันนาเมือง ตำบลป่าไผ่ ตำบลแม่แฝก และตำบลหนองจ่อม	5,112
อำเภอสันกำแพง	5	ตำบลสันกำแพง ตำบลร้องวัวแดง ตำบลแช่ ช้าง ตำบลแม่ปูดา และตำบลดั้นเปา	5,793
อำเภอฝาง	4	ตำบลเวียง ตำบลม่อนปิ่น ตำบลแม่คะ และ ตำบลโป่งน้ำร้อน	7,163
อำเภอมก๋อย	3	ตำบลอมก๋อย ตำบลแม่ตั้น และตำบลม่อนจอง	5,821
อำเภอไชยปราการ	2	ตำบลศรีดงเย็น และตำบลหนองบัว	4,185
อำเภอแม่แจ่ม	5	ตำบลช่างเคิ่ง ตำบลแม่ศึก ตำบลปางหินฝน ตำบลกองแขก และตำบลแม่่นาจร	5,929
อำเภอแม่ฮาด	4	ตำบลท่าตอน ตำบลแม่่นาวาง ตำบลสันตั้น หม้อ และตำบลแม่ฮาด	5,086
อำเภอสันป่าตอง	6	ตำบลยู่หว้า ตำบลท่าวังพร้าว ตำบลแม่ก้า ตำบลบ้านกลาง ตำบลทุ่งต้อม และตำบลมะ ขุนหวาน	5,924
อำเภอแม่ริม	5	ตำบลริมใต้ ตำบลสันโป่ง ตำบลสะลวง ตำบล ห้วยทราย และตำบลคอนแก้ว	3,801
อำเภอสะเมิง	3	ตำบลสะเมิงใต้ ตำบลแม่สาบ และตำบลบ่อ แก้ว	2,386
อำเภอเมือง	8	ตำบลสันผีเสื้อ ตำบลสุเทพ ตำบลป่าแดด ตำบลแม่เหียะ ตำบลช่างเผือก ตำบลหนอง หอย ตำบลหนองป่าครั่ง และตำบลท่าศาลา	2,844

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ตำบลที่สุ่มได้		จำนวนเกษตรกร (คน)
	จำนวน (ตำบล)	รายชื่อตำบล	
อำเภอแม่อน(กิ่ง อำเภอแม่อนเดิม)	3	ตำบลออนเหนือ ตำบลบ้านสหกรณ์ และ ตำบลแม่ทา	2,145
รวมจำนวนเกษตรกรทั้งสิ้น			56,189

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นที่ 3 นำจำนวนเกษตรกรทั้งหมดที่ได้ (Sampling Frame) มาคำนวณหาขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดยแทนค่าให้ n คือ ขนาดของตัวอย่างที่ควรสุ่ม

N คือ ขนาดของประชากรทั้งหมด

e คือ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่ม (0.05)

แทนค่าในสูตรการคำนวณได้ดังนี้

$$n = \frac{56,189}{1+ (56,189) (0.05)^2}$$

$$= 397$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 397 คน

ขั้นที่ 4 คำนวณหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ รายละเอียดดังตารางที่ 4
ต่อไป

ตารางที่ 4 แสดงการคำนวณหาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (คน)	คำนวณสัดส่วนตัวอย่าง $(397 \times \text{จำนวนเกษตรกร}) = \text{จำนวนตัวอย่าง}$	จำนวนตัวอย่าง (คน)
อำเภอสันทราย	5,112	$(397 \times 5,112) = 36.118$ 56,189	36
อำเภอสันกำแพง	5,793	$(397 \times 5,793) = 40.94$ 56,189	41
อำเภอฝาง	7,163	$(397 \times 7,163) = 50.60$ 56,189	51
อำเภออมก๋อย	5,821	$(397 \times 5,821) = 41.12$ 56,189	41
อำเภอไชยปราการ	4,185	$(397 \times 4,185) = 29.56$ 56,189	30
อำเภอแม่แจ่ม	5,929	$(397 \times 5,929) = 41.89$ 56,189	42
อำเภอแม่อาว	5,086	$(397 \times 5,086) = 35.93$ 56,189	36
อำเภอสันป่าตอง	5,924	$(397 \times 5,924) = 41.85$ 56,189	42
อำเภอแม่ริม	3,801	$(397 \times 3,801) = 26.85$ 56,189	27
อำเภอสะเมิง	2,386	$(397 \times 2,386) = 16.85$ 56,189	17
อำเภอเมือง	2,844	$(397 \times 2,844) = 20.101$ 56,189	20
อำเภอแม่ออน	2,145	$(397 \times 2,145) = 15.15$ 56,189	15
รวม	56,189		398

ขั้นที่ 5 ทำการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรในแต่ละตำบลตามจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ตามรายชื่อในบ้านเลขที่ในตำบลเหล่านั้นด้วยวิธีจับสลาก แล้วทำการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการทำการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรตามแบบสอบถาม โดยมีทั้งคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด โดยผู้วิจัยได้แบ่งคำถามออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านพฤติกรรมการสื่อสาร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามด้านการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร

ตอนที่ 4 ปัญหาและความคิดเห็น

รายละเอียดของแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ สถานภาพทางสังคม การเข้าร่วมกลุ่มต่างๆ แหล่งเงินกู้ เป็นต้น โดยในตอนที่ 1 จะมีวัดสถานภาพทางการเงิน ซึ่งมาจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อ 11 โดยมีหลักเกณฑ์ว่า ถ้าเกษตรกรตอบคำถามในตัวเลือกที่ 1, 2 และ 3 จะได้ 1 คะแนน ถ้าตอบตัวเลือกที่ 4 จะได้ 0 คะแนน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านพฤติกรรมการสื่อสาร จะทำการสำรวจเครื่องมือสื่อสารที่มีในแต่ละท้องที่และตรวจสอบว่าเกษตรกรมีการใช้ช่องทางเหล่านั้นในปริมาณเท่าใด นอกจากนี้จะทำการสำรวจข้อมูลปริมาณการเปิดรับสื่อต่างๆของเกษตรกรด้วย ในตอนที่ 2 จะมีการวัดตัวแปรการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยมาจากแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 ข้อ 3 โดยจะมีการให้คะแนนตัวเลือกที่ 1,2,3,5 และ 6 เป็น 1 คะแนน และให้คะแนนตัวเลือกที่ 4,7 และ 8 เป็น -1 คะแนน หลังจากนั้นจะนำคะแนนมาหาผลรวม และมีการวัดระดับการเปิดรับสื่อในชีวิตประจำวัน มาจากแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 ข้อ 3 และทำการหาผลรวมของค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆที่ปรากฏในคำถามนั้น

ตอนที่ 3 แบบสอบถามด้านการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ จะทำการสำรวจประสบการณ์ในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ ความสามารถในการใช้งาน ตรวจสอบรูปแบบการใช้งานในชีวิตประจำวัน วัตถุประสงค์ในการใช้ และลักษณะการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร โดย

ดัดแปลงจากรูปแบบกิจกรรมธุรกิจเกษตรทางเศรษฐศาสตร์ (ศินีย์, 2528: : 5-7, 18-20) และใช้แนวคิดการใช้และความพึงพอใจต่อสื่อ (Uses and Gratification Approach) ในการออกแบบแบบสอบถาม จึงมีการเก็บข้อมูลปริมาณการใช้ และความพึงพอใจจากการใช้ไปพร้อมกัน โดยการวัดประสบการณ์การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่มาจากคำถามในแบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อที่ 1 ส่วนบทบาทด้านการสื่อสารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ มาจากคำถามตอนที่ 3 ข้อที่ 3 และความสามารถในการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ มาจากคำถามตอนที่ 3 ข้อที่ 7 โดยจะทำการให้คะแนนข้อที่เกษตรกรตอบว่า “ทำได้” ข้อละ 1 คะแนน หากตอบว่า “ทำไม่ได้” ให้ 0 คะแนน

ตอนที่ 4 ปัญหาและความคิดเห็นเป็นการสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ ทั้งปัญหาจากตัวอุปกรณ์โทรศัพท์ และปัญหาจากการสื่อสาร เช่น การไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจนหรือเหมาะสม รวมไปถึงการสอบถามเพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการให้ข่าวสารผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่จากตัวเกษตรกร หรือแนวคิดการพัฒนาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

การทดสอบแบบสอบถาม

1. ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา(Content validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาของการวิจัย เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทำการทดสอบ

2. ตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามทดสอบกับกลุ่มเกษตรกร 20 รายที่ไม่ใช่ประชากรตัวอย่าง แล้วนำมาหาความน่าเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach ' alpha) ได้ค่า alpha เท่ากับ 0.9254 และ 0.9370 ซึ่งเป็นค่าความน่าเชื่อถือได้ของแบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อ 9. ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 23 ข้อย่อย โดยเป็นคำถามเกี่ยวกับปริมาณการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตรและความพึงพอใจจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร ตามลำดับ (ภาคผนวก ก-จ)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์เกษตรกร ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ สามารถเก็บข้อมูลได้ 368 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.46 เนื่องจากปัญหาจากการที่กลุ่มตัวอย่างย้ายไปอยู่นอกเขตพื้นที่และบางส่วนไม่สามารถติดตามได้

2. เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย สิ่งพิมพ์ และข้อมูลระบบออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล จะใช้โปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) และฐานนิยม (Mode)

2. แบบสัมภาษณ์เรื่องการวัดระดับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ จะวัดระดับการเปิดรับออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ทุกวัน	ให้คะแนน	4	คะแนน
สัปดาห์ละครั้ง	ให้คะแนน	3	คะแนน
เดือนละครั้ง	ให้คะแนน	2	คะแนน
นานๆครั้ง	ให้คะแนน	1	คะแนน
ไม่ใช้ (ปล่อยว่าง)	ให้คะแนน	0	คะแนน

การตีความหมายของข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weight Mean Score) ในประเด็นการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆดังนี้

เปิดรับข่าวสารจากสื่อมาก	ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.00 – 4.00
เปิดรับข่าวสารจากสื่อปานกลาง	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.00 – 2.99
ติดตามข่าวสารจากสื่อน้อย	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.99
ไม่ได้ติดตามข่าวสารจากสื่อ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	0.00 – 0.99

3. แบบสัมภาษณ์การวัดระดับปริมาณการใช้ และความพึงพอใจจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร จะวัดระดับการใช้และความพึงพอใจออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

ใช้มากที่สุด / พึงพอใจมากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
ใช้มาก / พึงพอใจมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ใช้ปานกลาง / พึงพอใจ	ให้คะแนน	3	คะแนน
ใช้น้อย / พึงพอใจบ้าง	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่ใช้ / ไม่พึงพอใจ	ให้คะแนน	1	คะแนน
ไม่สามารถใช้งานได้	ให้คะแนน	0	คะแนน

สามารถแปลความข้อมูลจากค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weight Mean Score) ในประเด็นปริมาณการใช้และความพึงพอใจโทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร ดังนี้

ใช้งาน / พอใจระดับมากที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 – 5.00
ใช้งาน / พอใจระดับมาก	ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.36 – 4.19
ใช้งาน / พอใจระดับปานกลาง	ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.52 – 3.35
ใช้งาน / พอใจระดับน้อย	ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.68 – 2.51
ไม่มีการใช้งาน / ไม่พึงพอใจ	ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.84 – 1.67
ไม่สามารถใช้งานได้	ค่าคะแนนเฉลี่ย 0 – 0.83

4. ทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปริมาณการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)